

Zápis z 5. zasedání Monitorovacího výboru Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027

Datum a čas konání: 9. 2. 2024, 10:30 – 12:30

Místo konání: online přes MS Teams

Jednání řídil: Ing. Pavel Sekáč, Ph.D., předseda MV SP SZP 2023–2027

Zapsal: Ing. Marek Matějčík, Mgr. Markéta Kozáková

PROGRAM 5. ZASEDÁNÍ MONITOROVACÍHO VÝBORU SP SZP 2023–2027

- 1) Úvodní slovo
- 2) Změna Strategického plánu SZP – DZES 5
- 3) Změna Strategického plánu SZP – DZES 8 a ekoplatba
- 4) Další, závěr

Při počtu 28 hlasujících členů a náhradníků Monitorovacího výboru SP SZP 2023–2027 (dále jen „MV SP SZP“) byl výbor usnášeníschopný. V průběhu jednání se zvýšil na 33 hlasujících členů. Program 5. zasedání MV SP SZP byl následně členy MV SP SZP jednomyslně schválen.

Přílohy:

- 1) Statistiky za rok 2023
- 2) Prezenční listina
- 3) Prezentace z jednání

BOD 1) ÚVODNÍ SLOVO

Pavel Sekáč (předseda MV)

Úvodem představil procedurální záležitosti, které souvisí s 5. zasedáním monitorovacího výboru, který byl svolán v kratších časových intervalech, než stanoví Jednací řád, a to v on-line formě. Ministerstvo zemědělství tak reaguje na dynamický vývoj přípravy evropské legislativy, která je momentálně projednávána Evropskou komisí (dále jen „EK“) a pracovními výbory, které se této problematice věnují. EK v těchto dnech připravila návrh prováděcího nařízení, kterým by pro rok 2024 měla být upravena povinnost vyčleňování neproduktivních ploch v rámci DZES 8 (tj. Standard Dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy, dále jen „DZES“) a v ekoplatbě (pokud z DZES 8 vychází). Uvedl, že asi před 10 dny EK přistoupila ke změně některých podmínek ve Společné zemědělské police, reaguje tím na stávky, které byly zahájeny ve Francii, následně se přesunuly do Belgie a Španělska. EK připravila balíček, který byl od 5. 2. 2024 debatován a průběžně upravován. Návrh procesně předpokládá oznámení o rozhodnutí členského státu o přijetí výjimek do 15 dnů od přijetí nařízení a jeho zveřejnění v úředním věstníku EU. Rozhodnutí nepodléhá schválení EK. Návazně se zohlední v procesu modifikace Strategického plánu. Resortu byl balíček představen v pátek 2. 2. 2024, následně v pondělí 5. 2. 2024 zasedl výbor EK a dne 6. 2. byla představena další verze tohoto dokumentu. Dne 9. 2., souběžně s tímto jednáním, probíhá i schvalovací procedura na úrovni EU, je tedy vidět dynamika projednávání. Na všechny tyto procesy je potřeba flexibilně reagovat na národní úrovni, i když dané termíny se možná někomu mohu zdát velmi nekomfortní. V tuto chvíli ale ani předsedkyně EK Ursula von der Leyen a celá EK nedodrží správné lhůty. Svolané jednání zajistí transparentní diskusi k návrhům připraveným EK, i když pro případ využití možnosti výjimky z DZES 8 toto není dle legislativy povinné, notifikace je plně v kompetenci řídicího orgánu. Nicméně je to na programu dnešního jednání z důvodu, že se tato notifikace přesouvá i do podmínek ekoplatby, což je modifikační parametr, který už je konzultován s monitorovacím výborem. Uvedl, že MZe ví o stanovených procesních termínech, které je potřeba dodržovat, ale jak bylo uvedeno v úvodu, ani EK v tuto chvíli příliš nedodrží procesní lhůty, protože vnímá, že je tady problém, který bychom měli vůči zemědělcům řešit.

Představil projednávaný program (1. úvodní slovo, 2. změna SP DZES 5, 3. změna SP DZES 8 a ekoplatby, 4. diskuse a závěr) a vyzval všechny členy MV, aby se vyjádřili, pokud by měli s tímto postupem jakýkoliv problém. Nikdo z přítomných členů MV proti procesu svolání a projednávání nevznesl námitku.

Pavel Povolný (DG-AGRI)

Poděkoval za pozvání. Sdělil, že se zájmem také sleduje aktuální vývoj ohledně diskutovaného nařízení k nové úpravě, o kterém se bude za chvíli hovořit ve výboru EK. Doplnil, že neví, zda se berou v potaz lhůty či ne, avšak připomněl, že nařízení bude muset být nejdříve publikováno. A až vstoupí v platnost, potom bude možné předložit notifikaci a úpravy Strategického plánu. Pokud dojde ke změně, tak by úpravy měly být součástí nejbližší modifikace Strategického plánu. Doplnil, že toto nařízení dává de facto přímo možnost aplikace, jakmile bude schválené a publikované. Závěrem poděkoval za slovo a sdělil, že se následně přihlásí do diskuse.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Zareagoval, že MZe si je vědomo procesních lhůt. Nicméně sdělil, že u DZES 8 je přímé zmocnění pro oznámení. Dále znovu zopakoval, že je tady náš zájem a vůle, aby měli členové MV informaci o všech procesních lhůtách. Zde není potřeba změnu projednávat, ale činí se tak z důvodu, aby nikde nezaznělo, že se nevědělo, co a proč se činí. Souhlasil, že jakmile nařízení bude zveřejněno, vyjde ve věstníku, tak od toho se vše ostatní odráží. Potvrdil, že lhůty, které už zmínil a počítá se s nimi, tak následně se těmito lhůtami bude pracovat. A zároveň se i s těmito lhůtami bude pracovat potom, co by běžely modifikační debaty, případně v per rollam v debatě kolem modifikace ekoplateb atd. Zdůraznil, že s tím se počítá a poděkoval za upozornění. Následně předal slovo paní ŘO Bělinové, která představila navrhované změny.

BOD 2) ZMĚNA STRATEGICKÉHO PLÁNU SZP – DZES 5

Ing. Kateřina Bělinová (MZe – ředitelka odboru přímých plateb)

Představila aktuální stav pro standard (DZES) 5. Pokud jde o nastavení podmínek, modifikace Strategického plánu, která proběhla v loňském roce, upravila standard 5 v několika ohledech. Jednak do metodického pojetí vymezení erozně ohrožených ploch byly převzaty parametry protierozní vyhlášky, tím pádem došlo k více než dvojnásobnému rozšíření ploch, které se ve standardu 5 označují jako erozně ohrožené, a na které se vážou povinnosti a omezení standardu. Krom toho došlo k metodickému převymezení jednotlivých kategorií erozní ohroženosti. Rozlišují se plochy silně erozně ohrožené, mírně erozně ohrožené s vyšším rizikem a mírně erozně ohrožené s nižším rizikem. Spolu s tím došlo i k revizi půdoochranných technologií, a to se záměrem mít nastaveny dostatečně účinné půdoochranné technologie pro nově vzniklé kategorie erozního ohrožení pozemků. Načasování účinnosti změn bylo v termínu od 1. 7. 2024. To znamená pro hospodářský rok 2024/2025.

Dále představila, jak probíhala příprava implementace v průběhu roku nebo respektive na začátku roku 2023. Byla ustavena speciální odborná pracovní skupina, která se velmi detailně zabývala nastavením standardu 5, byly řešeny technické metodické detaily podmínek a postupem času byly bohužel identifikovány překážky pro spuštění standardu podle plánovaného harmonogramu. Pracovní skupina jednoznačně došla k tomu, že by bylo velmi vhodné odložit spuštění standardu 5 na hospodářský rok 2025/26, to znamená o rok později, pro ozimé plodiny 2025. Pro odklad hovoří fakt, že nastalo zpoždění při spuštění technického řešení, tedy zadání úpravy erozní vrstvy v LPIS, které bylo závislé na schválení modifikace Strategického plánu ze strany EK, které proběhlo až v listopadu 2023. Zároveň byly poměrně komplikované i navazující odborné diskuze, kdy bylo potřeba hledat konsenzus mezi odborným nastavením/ odbornou garancí dostatečného účinku půdo-ochranné technologie a zároveň realizovatelností pro zemědělskou praxi. Je nutné vytvořit dodatečný časový prostor pro naplánování osevních postupů na straně zemědělské praxe a současně i na straně platební agentury je potřeba dodatečný časový prostor pro nastavení kontrolního mechanismu. MZe tedy jakožto řídicí orgán tímto předkládá monitorovacímu výboru k vyjádření návrh na odklad účinnosti nového nastavení standardu 5 na hospodářský rok 2025/26. To znamená, že v modifikaci Strategického plánu by se objevil termín účinnosti od 1. července 2025. Návazně musí proběhnout i úprava národních právních předpisů, protože ty jsou připravovány naprosto v souladu s harmonogramem schváleného Strategického plánu, čili by byla nezbytná novela nařízení vlády k podmíněnosti. Poděkovala za pozornost a dala prostor k diskusi.

Martin Rexa (Zelený kruh)

Sdělil, že se této problematice věnují, jsou v kontaktu i s ministerstvy. Chápu, že plná účinnost od 1. července 2024 nyní spustit nejde. Na pracovní skupině, ale i v rámci komunikace s ministerstvy, sdělili, že zpoždění není dle jejich názoru způsobeno nečekanými okolnostmi, ale tím, že se z jejich pohledu nepostupovalo dostatečně rychle. Tudíž nemohou souhlasit s čistým odkladem bez toho, aby se buď ty podmínky standardu 5 spustily v nějakém přechodném režimu, nebo aniž by se alespoň zvýšily ekologické podmínky jinde. Znovu zopakoval, že s tímto návrhem souhlasit nebudou. Nicméně dodal, že je to spíše symbolický nesouhlas s tím, že se zde odkládají ekologické ambice bez nějaké náhrady, aniž by to bylo způsobené nějakou krizí nebo něčím nečekaným. V rámci komunikace s ministerstvy v dané problematice předložili i vlastní alternativní návrhy. K jejich návrhům jim ale

nepřišla žádná odpověď. Tím, že nezaznamenali snahu najít nějaké alternativní řešení, tak i z toho důvodu vyjadřují nesouhlas. Dodal, že v tomto duchu zašlou i písemný komentář.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Sdělil, že šíře environmentálních titulů MZe je poměrně velká. Je potřeba brát v potaz i široké environmentální intervence v II. pilíři. Plošný dopad našich ekoplateb, ekoschémat v I. pilíři je něco, co považuje za významně unikátní v tom, jakou mírou plošnosti tato opatření dopadají na ornou půdu v ČR. Domnívá se, že rétorika, že nemáme environmentální ambice, je lichá, protože tady běží například další debaty kolem krajinných prvků. MZe se bude účastnit i debaty ohledně „Nature restoration law“ a dalších. Nedomnívá se, že je pravda, že bychom nebyli dostatečně ambiciózní v environmentální oblasti.

Bohumil Belada (Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků, dále jen „IZPP“)

V úvodu uvedl, že si myslí, že nemluví jenom za svou organizaci, ale také si troufne v tomhle bodě hovořit i za ostatní nevládní zemědělské organizace, protože tento bod byl jeden z těch důležitých priorit Antibyrokratické komise. Vítají navržený roční posun, protože spuštění v letošním roce podle jejich názoru nejde ani zrealizovat. A to jak ze strany zemědělců, tak ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu (dále jen „SZIF“), protože se to časově nedá zvládnout. Seznam ploch, kterých se bude tento standard týkat, byl zveřejněn minulý pátek, to znamená začátkem února. Ještě nejsou připraveny tiskové sestavy LPIS, nejsou schválena protierozní opatření a zemědělec nemůže plánovat z týdne na týden. Je potřeba zemědělce nejprve řádně proškolit, aby věděli, co mají dělat, a pak musí mít čas, aby si vše připravili ve svých osevních plánech a v jednotlivých podnicích. A je jedno, jestli to jsou malí, střední nebo velcí zemědělci. Zdůraznil, že pro všechny to bude velmi těžké. Takže tady to vnímají jako nutnost. Poděkoval za navržený posun a uvedl, že rok bude nutné využít jednak k proškolení, a také k vlastní přípravě zemědělců.

Dále reagoval na vystoupení pana Martina Raxy a uvedl, že se domnívá, že máme už dnes ochranu proti erozi nastavenou na velmi vysoké úrovni. V ČR je procento chráněné půdy DZES 5 na úrovni 25 nebo 26 %, patří mezi nejvyšší v Evropské unii a s nastavením nových podmínek ho zvedneme od roku 2025 na úroveň přes 50 %, což bude suverénně nejvyšší podíl v EU. Dále zdůraznil, že protierozní vyhláška platí a jsou v ní nastaveny přísnější podmínky pro smyv, podle kterých se kontrolují všechny skutečné eroze. Domnívá se, že už dnes máme ochranu velmi přísnou a zemědělci si prostě netroufnou

porušovat tyto věci, protože jim hrozí vysoké postihy. A za třetí si domnívá, že zemědělci ani nepotřebují tuto formu ochrany, protože všichni chtějí chránit půdu před erozí. Pokud si někdo myslí, že co nemá v nařízení, tak to nedělá, tak upozorňuje, že půdu chrání, protože na ní vyrábí potraviny, potřebují mít dobré vztahy s obcemi. Svůj vstup uzavřel, že kontrola je už dneska významná a ten rok má být na to, abychom se na to připravili.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Poděkoval za vstup. Dodal, že jedna z věcí, která tady musí zaznít v době, kdy EK připravila a představila svůj návrh, tedy v podstatě nařízení směrnice o půdě, tak jsme jako jedna z mála členských zemí, která vůbec erozi takto plošně řeší už nyní, a proto i my jsme byli jedni z těch, kteří byli aktivními účastníky této debaty.

Martin Rexa (Zelený kruh)

Zareagoval na předsedu MV a sdělil, že neřekl, že ty ambice nemáme, jenom, že některé prostě odkládáme. Zároveň požádal o poskytnutí dat o tom, jak se DZES nebo ekoplatba naplňují, aby bylo možné přijmout stanovisko na základě reálných dat. V reakci na vystoupení pana Belady uvedl, že se snaží půdu chránit, a že je to třeba někde nastaveno jinak nebo hůř přece neznámá, že tu půdu se nemáme snažit chránit dostatečně. Zároveň uvedl, že v monitoringu eroze jsou každým rokem stovky událostí a že zároveň se podaří zachytit jenom zlomek reálných událostí.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Doplnil, že je k dispozici spousta monitoringů, které jsou i součástí jiných environmentálních titulů, které jsme spouštěli. Přinesly poměrně zajímavé výsledky i do krajiny a myslí si, že po vyhodnocení letošního roku budou zajímavé informace i o dopadech agrolesnictví a jiných nových podpor. Je potřeba vnímat problematiku v širším kontextu.

Jan Ulrich (Zemědělský svaz České republiky, dále jen „ZS ČR“)

Za ZS ČR podpořil, co uvedl pan Bohumil Belada ve vztahu k nutnosti odložení implementace tohoto DZESu. Zareagoval také na úroveň ambice, kde si není úplně jistý, zda rozuměl tomu, co pan Rexa chtěl říct, protože my zkrátka a dobře máme opravdu velmi přísně nastavený protierozní DZES a ten odklad je pouze technického charakteru. Dále uvedl, že nerozumí návrhu na zavedení přechodného řešení na jeden rok. Není si jist, zda to bylo ve smyslu nějakých jiných environmentálních ambicí, než ochrana

půdy před erozí. Sdělil, že tak prostě ty věci nefungují. Je struktura I. i II. pilíře, máme velmi specifické nástroje, které jsou specificky zaměřeny, některé jsou na ochranu půdy před erozí, jiné na biodiverzitu, některé snižují vstupy do zemědělských agrochemikálií atd. Zdůraznil, že jsme nastavili extrémně přísný standard DZES 5, nejsme ho v tuto chvíli schopni technicky, ale ani aplikačně spustit v původním termínu. Je naprosto zřejmé a jasné, že se musí spuštění odložit. Popsal podpory II. pilíře, kde je celá řada úplně nových prvků, které nikdy předtím nebyly. Například ochranná pásma vodních zdrojů. Zásadní novinky jsou i v I. Pilíři, zejména v ekoplatbách. Toto přináší mnoho potíží pro zemědělce, zejména pokud jde o složitost jednotné žádosti a vysoké chybovosti ve vyplňování. Je to extrémně rozsáhlý nástroj, který skutečně přináší oproti předchozímu programovému období mnoho environmentálních benefitů, ale zároveň mnoho problémů. Apeloval na schválení navrženého posunu.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Poděkoval za toto vystoupení. Zdůraznil všem účastníkům jednání, že už v únoru budou probíhat debaty pracovní skupiny na krajinné prvky vedené Ministerstvem životního prostředí (MŽP). Jedná se o další ambiciózní titul, další ambiciózní řešení krajinné struktury. Nesmí se tedy přehlížet aktivity, které oba rezorty mají ve snaze změnit krajinný ráz a krajinnou strukturu. Ve spolupráci s MŽP vznikají dotační tituly na krajinnou skladbu, na krajinné prvky. Současně se i MZe snaží specifikovat, jakým způsobem podpořit vlastníky a uživatele půdy k tomu, aby se změnil krajinný ráz. Zdůraznil, že je potřeba o těchto aktivitách mluvit a nevytrhávat z kontextu pouze jedno opatření, jak to někteří z účastníků ve svých vystoupení naznačují, že nic neděláme a že se dopouštíme nějaké křivdy. Naopak i když někde možná uvolníme pravidla, nastavujeme na druhé straně jiné povinnosti ve prospěch krajinného rázu.

Václav Hlaváček (Agrární komora ČR, dále jen „AK ČR“)

V úvodu svého vystoupení odmítnul názor, že by se nic nedělalo. Sdělil, že za poslední období zemědělci udělali razantní změnu v technologiích, drží se pragmatického přístupu k ochraně zemědělského půdního fondu, a to na rozdíl od ostatních, kdy se zabírá erozně neohrožená půda. Ocenil, že se tento bod zařadil a řeší se. Vyjádřil své schválení návrhu, protože dle něj jiná variant ani není v současnosti možná.

Kateřina Urbánková (PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, dále jen „PRO-BIO“)

Úvodem sdělila, že jsou současně i členy Zeleného kruhu a názor pana Rexi v tomto bodě nesdílí. Zároveň poděkovala MZe za odložení implementace DZES 5 až pro rok 2025. Z pohledu

ekologického zemědělství, kde si myslí, že mají velmi vysoké environmentální ambice, se jejich členové opravdu snaží hospodařit environmentálně v maximálním možném rozsahu a myslí si, že podaří-li se podpořit vnější krajinné prvky s co nejmenší možnou zátěží sedláků za to, že je zřizují, tak to bude vnímat jako ten největší posun, na který všichni čekají. Dále sdělila, že dle jejich názoru není možné implementovat erozní ohroženost od roku 2024. S panem Rexou se bavili o nějaké odložené účinnosti na zkoušku. Tím, že nemají k dispozici data, tak to nelze spustit naplno. Oceňuje MZe za předložený návrh posunu, což umožní získat čas pro důkladné proškolení zemědělců, včetně ukázek implementace v praxi a technických možností řešení. Vyzvala k dokončení a přijetí potřebné legislativy v dostatečném časovém předstihu, aby se neopakovala situace z předchozích let.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Doplnil, že v oblasti ploch obhospodařovaných v režimu ekologického zemědělství se ČR řadí v rámci EU do první desítky. Měli bychom vnímat pozitivní environmentální dopad tohoto způsobu hospodaření na krajinu a jeho vliv na biodiverzitu.

Bohumil Belada (IZPP)

Stručně doplnil, že monitoring existuje, je to monitoring skutečných erozí, ten je spravovaný VÚMOP (*pozn. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy*) a Státním pozemkovým úřadem a domnívá se, že je kvalitní a odpovídající realitě. Po zavedení nových protierozních opatření počet nahlášených erozních událostí klesá. Dodal, že každý rok není stejný, příroda není monotónní. Vyzval všechny k aktivnímu využívání tohoto systému a k hlášení erozních událostí, které zaznamenají. Systém je otevřený a transparentní.

Jaroslav Šebek (Asociace soukromého zemědělství ČR, dále jen „ASZ ČR“)

Sdělil, že se k návrhu na odložení o rok připojují, protože ho také sami navrhovali jako jediné možné řešení.

Pavel Povolný (DG-AGRI)

Uvedl, že je překvapen připomínkou ze strany ŘO Bělinové, že se čekalo s přípravou na národní úrovni na schválení modifikace Strategického plánu. Sdělil, že úprava Strategického plánu byla předložena začátkem září, EK ji schválila během 3 měsíců a MZe po celou tu dobu de facto podporovalo to,

co navrholo. MZe si muselo být jisto, že vše zvládne a datum zavedení a platí, takto to EK vzala na vědomí a nepřipomínkovala. A takto byla úprava Strategického plánu v roce 2023 schválena.

Upozornil na to, že je určitá rétorika v textu Strategického plánu v tom smyslu, že nerealizací těchto opatření a nevymezením této nové vrstvy dojde ke zvýšení vodní eroze a bude to mít negativní environmentální dopady atd. V této souvislosti bude chtít EK detailní zdůvodnění, jakým způsobem ČR zajistí splnění cílů uvedených ve Strategickém plánu. Současně bude žádat ujištění, že odložení spuštění nebude mít žádné negativní environmentální dopady. Bude nutné také zdůvodnit skutečně jednotlivé kroky, které se udělají. Sice něco bylo naznačeno v prezentaci, ale detailní zdůvodnění bude muset být uvedeno v dalších pracovních dokumentech. EK bude vyžadovat i seznam kroků, které povedou k zajištění spuštění v roce 2025, aby se předešlo dalšímu zdržení. V této souvislosti se také dotázal, zda bude mít tato změna nějaké dopady na květnové jednotné žádosti. Je dost nereálné, aby EK schválila změnu Strategického plánu do května, kdy budou podávány jednotné žádosti. Tyto věci budou muset vzít zemědělci už v úvahu při žádostech, které budou podávány v květnu 2024, protože to je důležité z hlediska právní účinnosti úpravy Strategického plánu. Se schválením do 1. 7. 2024 by problém zřejmě nebyl.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Uvedl, že již v modifikaci předkládané EK v roce 2023 byly některé požadované argumenty uvedeny. Situace se ale dynamicky vyvíjí a je potřeba pružně reagovat na nastalou situaci. Stejně tak k řešení problémů přistupuje i samotná EK. Je nutné vnímat složitost a komplexnost celé problematiky a tomu přizpůsobit další postup a nastavení podmínek. Je potřeba zemědělcům ubírat administrativní zátěž. Sdělil, že to je taky jeden z důvodů, proč spousta farmářů v Evropě končí se svým podnikáním a ukončují svoji činnost.

Sdělil, že belgické předsednictví požádalo členské státy o podněty k tématu složitosti administrace, protože se jedná o celoevropský problém, který je nutný urychleně řešit. Belgické předsednictví chce toto téma otevřít na únorovém jednání Rady ministrů pro zemědělství, které je svoláváno nad rámec původního plánu jednání. To jen dokresluje celou dynamiku nastalé situace.

Kateřina Bělinová (MZe – ředitelka odboru přímých plateb)

Vysvětlila pojítka mezi schvalovací procedurou EK a MZe připravovanými technickými řešeními. Jedná

se o nastavení vrstvy LPIS, tedy úpravy informačního systému, která je zadávána prostřednictvím veřejné zakázky. Všechny státní úřady jsou de facto vázány vysokou mírou jistoty, že úprava skutečně takto proběhne. Zakázku nebylo tedy možné zadat před oficiálním schválením změny ze strany EK. Dále doplnila vysvětlení k dotazu dopadu toho posunu z 1. 7. 2024 na 1. 7. 2025. MZe chystá změny v kontextu definice hospodářského roku, což znamená, že se jedná o období po sklizni hlavní plodiny toho kalendářního roku. Do formulářů je však nutné zadat konkrétní datum, tudíž byl zvolen uvedený 1. červenec. Nicméně v kontextu hospodářského roku se jedná de facto až o osevy na podzim 2024. Posun nebude mít na JŽ 2024 žádný dopad, protože se jedná o plodiny, které se budou týkat až žádostí 2025.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Vyzval členy MV SP SZP k vyjádření názoru v rámci **hlasování** k návrhu MZe o výjimce DZES 5. Proti návrhu MZe hlasoval zástupce Zeleného kruhu. Hlasování se zdržel zástupce MŽP, Agentury ochrany přírody a krajiny (dále „AOPK“) a Českého svazu ochránců přírody (dále „ČSOP“). Zbylí členové MV SP SZP hlasovali pro návrh MZe.

Vyjádření Zeleného kruhu k negativnímu hlasování zaslané e-mailem dne 15. 2. 2024:

Nesouhlasem vyjadřujeme symbolický nesouhlas s neodůvodněným odkládáním ekologických ambic bez náhrady oproti schválenému Strategickému plánu SZP. Chápeme, že nyní již nelze s plnou účinností aktualizované podmínky DZES 5 spustit od 1. července 2024. Tato situace však není způsobena něčím nečekaným, ale pomalým postupem ministerstva zemědělství. Na pracovní skupině i v komunikaci s ministerstvem zemědělství i životního prostředí jsme deklarovali, že s dalším odkladem bez toho, aniž by se podmínky spustily v přechodném režimu nebo by se zvýšily ekologické podmínky jinde, nebudeme souhlasit. Rovněž jsme od ministerstva požadovali detailní harmonogram dalších kroků, které je nutné provést před samotným zavedením nových podmínek DZES 5. Ministerstvo však dosud na tento požadavek nereagovalo a nečinilo také žádné kroky ve snaze najít alternativní řešení.

Závěr: Monitorovací výbor SP SZP **projednal a bere na vědomí** informace o změně Strategického plánu SZP – DZES 5.

BOD 3) ZMĚNA STRATEGICKÉHO PLÁNU SZP – DZES 8 A EKOPLATBA

Kateřina Bělinová (MZe – ředitelka odboru přímých plateb)

Představila plánované změny v rámci standardu DZES 8 (vyčlenění neprodukčních ploch), a dále i z ní vyplývající změnu u ekoplatby. Uvedla, že tyto informace vychází z aktuálního stavu legislativního procesu na úrovni EK, který dosud není ukončen a návrh se stále upravuje. Jak již bylo řečeno, první návrh nařízení představila EK v minulém týdnu, přičemž k němu proběhla dvě jednání, poslední dnes souběžně s jednáním MV. Podstatou změny/výjimky je sjednotit pojetí neprodukčních ploch a neomezovat strukturu rozlišovaných typů neprodukčních ploch. Konkrétně tedy EK v prvním návrhu navrhla stanovit minimální limit 7 % neprodukčních ploch, a to v jakémkoliv zastoupení úhorů, krajinných prvků, ochranných pásů, dusík vázajících plodin nebo meziplodin. Dne 6. 2. 2024 ale vznikl ze strany EK nový návrh, který významně upravuje předchozí návrh, kdy se povinnost vyčleňovat neprodukční plochy snižuje pouze na úroveň 4 %. Zároveň je v tomto návrhu i možnost navýšení přepočtového koeficientu pro meziplodiny z aktuálních 0,3 na 1. Spolu s tímto byl návrh nařízení doplněn i o možnost modifikace ekoplatby. MZe chce dané možnosti výjimky z DZES 8, která se bude vztahovat pouze na rok 2024, plně využít v souladu s navrženým nařízením EK.

Uvedla, že MZe členům MV SP SZP předkládá k vyjádření vlastní návrh na úpravu ekoplatby, který zohlední výjimku pro DZES 8. Podmínkou samozřejmě je, že tento návrh projde legislativním procesem EK a bude v této podobě schválen. V rámci tohoto návrhu se jedná o kvantitativní navýšení ekoplatby tak, aby ekoplatba plně respektovala pravidlo nadstavby ke DZES 8, čili v ekoplatbě bude vyžadováno minimálně 5 % neprodukčních ploch, a to v jakémkoliv naplňování prvků, které byly již zmíněny, včetně převzetí přepočítacího koeficientu pro meziplodiny. Tyto úpravy by platily také pouze v roce 2024.

Kateřina Urbánková (PRO-BIO)

Uvedla, že vítá návrh na přenesení výjimky DZES 8 i do ekoplatby. Uvedla, že ČR byla jedna z mála zemí, která tuto výjimku již dříve neimplementovala. Dále uvedla, že nerozumí tomu, proč ekologičtí zemědělci musí zřizovat neprodukční plochy v podobě úhoru. Z hlediska biodiverzity ekologičtí zemědělci jsou již tak dost biodiverzitní. Zřizování úhorů je pro ně problém z hlediska zaplevelení orné půdy.

K úhorům vznesla dotaz: Když v roce 2023 bylo podmínkou to, že deklarované úhory měly být dvouleté, jak bude na tuto podmínku nahlíženo v kontextu výjimky pro rok 2024, kdy v podstatě dochází k rušení úhorů? Pokud tedy někdo v roce 2023 dělal zelené úhory, tak je v roce 2024 již nemusí dále držet, protože podmínky může splnit např. vysetím dusík vázajícími plodinami, potažmo meziplodinami. Jaký toto bude mít dopad na žadatele o dotaci, kteří se v roce 2023 zavázali ke dvouletému závazku k držení úhorů? Bude pro ně platit nějaká výjimka, anebo budou moci tuto podmínku splnit nějakým jiným způsobem? Čeká tyto žadatele nějaká sankce za nedodržení podmínek? Toto je nutné předem včas prodiskutovat.

Martin Rexa (Zelený kruh)

Uvedl, že s tímto návrhem Zelený kruh nebude souhlasit. Zde jde kritika především za EK. Na tom se shodli i s dalšími evropskými ekologickými organizacemi. Tento návrh je nekoncepční a neřeší problémy zemědělců systémově, tak jak by měli být řešeny. Zemědělci mají problémy především se vstupními náklady, dovozem potravin z jiných zemí, standardy MERCOSUR (tj. jihoamerické sdružení volného obchodu) atd. Toto návrh výjimky vůbec neřeší. Tento návrh nedává smysl ani z logiky věci, kdy EK na jedné straně tvrdí, že bojuje proti změnám klimatu, a na druhé straně oddaluje opatření na adaptaci na klimatické katastrofy. Toto je do budoucna velice špatný precedens.

Dále uvedl, že v rámci ekoschémat na orné půdě jsou podmínky dost slabé. Ještě slabší než v případě předchozího Greeningu, a to také v kontextu plánovaného využití koeficientu jedna pro meziplodiny. U prémiové ekoplátby došlo k významnému navýšení sazby, do které ale nikdo opět nebude mít motivaci vstupovat, když tam budou takové rozdíly mezi podmínkami prémiové a základní ekoplátby. V rámci podmínek jsou zde jediným přínosem pouze ochranné pásy kolem vody. Uvedl, že u dalších podmínek si Zelený kruh není nějakými přínosy jist, protože k tomu nemá žádná data. Na druhou stranu jsme měli oproti jiným státům výhodu v tom, že bylo možné vytvářet zelené úhory na travních porostech, i když ta podmínka je vázaná na ornou půdu. K tomuto opatření by měla probíhat větší diskuse, proč je k němu takový velký odpor. Měl by být zdůrazněn význam těchto reprodukčních ploch. Všechny argumenty byly ze strany Zeleného kruhu shrnuty v otevřeném dopisu, který byl odeslán ministrům (*zemědělství a životního prostředí, pozn. sekretariátu MV*).

Vznesl dotaz v souladu s dotazem paní Urbánkové, co se stane se zelenými úhorami založenými v roce

2023 s ohledem na to, že jejich primární přínos měl být v jejich víceletosti a požádal MZe o data k zeleným úhorům, jako např. kolik jich v roce 2023 vzniklo na travních porostech a na orné půdě a jakými prvky byly neproduktivní plochy v roce 2023 plněny. Dále se dotázal, zda MZe má nějakou představu o tom, co tento odklad udělá s motivací zemědělců vstupovat do prémiové ekoplátby.

Bohumil Belada (IZPP)

Uvedl, že Agrární komora ČR udělala průzkum napříč členskou základnou a mezi dalšími zemědělci, kdy odpovědělo velké procento respondentů, ze kterého vyšlo, že zemědělcům vadí neproduktivní plochy jako takové. A to i v rámci jiných zemí v Evropě (např. Visegrádská čtyřka). Bylo velkou chybou toto implementovat do vládních nařízení. Toto bylo navrženo bez zjevné vědomosti toho, jak se na polích hospodaří. Dochází i k situacím, kdy majitelé orné půdy, kteří tuto ornou půdu pachtují zemědělcům, tak v tom dále nechtějí pokračovat, protože nechápou, co zemědělci na orné půdě dělají, jak ta orná půda mimo produkci vypadá. Toto má samozřejmě dopad i na okolní plochy, kde dochází k jejich zaplevelení, kde je pak potřeba používat více chemie. Při pohledu na bilanci CO₂ je patrné, že úhor nemá skoro žádnou absorpci CO₂. A naopak, když zemědělec něco pěstuje v nějakém rozumném režimu, tak bilance CO₂ vychází mnohem lépe než v případě úhoru. Třeba ve Francii anebo Německu je nemyslitelné, že by tamní zemědělci v úrodných oblastech měli nějakou plochu zcela mimo produkci. Dále uvedl, že pokud zemědělci budou pěstovat plodiny, které váží vzdušný dusík, a budou používat meziplodiny, tak to bude mít prokazatelný pozitivní dopad na přírodu, na osevní postup, na úrodnost půdy, pěstování bez pesticidů atd. Toto je správná cesta a dá se to i vědecky doložit. IZPP proto tento návrh odkladu vítá. K tomuto vznesl dotaz k EK, jak toto bude řešeno dále v letech 2025 až 2027. A to z důvodu, že pro zemědělce je velice špatné, když se něco řeší takto narychlo a nemají možnost plánovat a uvedl, že IZPP podporuje využití této výjimky až do roku 2027.

Jaroslav Šebek (ASZ ČR)

Za ASZ ČR uvedl, že s daným návrhem na odklad souhlasí. O neproduktivních prvcích, jak budou konstruovány a rozdělovány, by si měl každý zemědělec rozhodovat sám, podle konkrétní situace v konkrétním místě. Toto je dle něj ta nejlepší cesta. Dále uvedl, že na druhou stranu souhlasí s tím, co zde zmínil pan Rexa, že tento odklad problémy nevyřeší a do budoucna je potřeba systémové řešení. Tato roční výjimka dává prostor pro širší debatu k nastavení, a to i v případě ekoplátby a prémiové ekoplátby, které také nejsou úplně dobře dořešeny. Aktuální návrh odkladu ze strany MZe je ale správný.

Martin Rexa (Zelený kruh)

Zmínil, že když se původně domlouvalo nastavení ekoplatby, tak MZe navrhovalo nektarodárný úhor a s návrhem na zavedení zeleného úhoru, což je to, co je teď kritizováno ze strany zemědělců, přišla AK ČR a ZS ČR. Určitě je možné diskutovat o nastavení úhoru, jestli by třeba nemohlo být vyšší zastoupení dusík vázajících plodit atd. To znamená, že úhor nemusí být primárně jen tráva. Určitě je ale důležité stále zmiňovat, že tyto neproduktivní plochy mají význam za předpokladu, že se do těchto ploch nějakou dobu nezasahuje, a tím se v krajině vytváří pestrost. Uvedl, že bavit se o nějakém managementu a rostlinné skladbě se určitě dá, ale nemělo by se to rovnou celé zahrnout.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Řekl, že nikdo nic nezavrhl. Už jen tato dnešní debata ukazuje, že se tato věc aktivně řeší a dále se řešit bude. Stále probíhají debaty kolem krajinných prvků, v dohledné době bude zveřejněn návrh rozšíření finančních obálek. Také probíhají debaty kolem agrolesnictví, které je mnohem silnějším adaptačním opatřením k řešení klimatických problémů, než zde diskutované úhory a neproduktivní plochy.

Linda Stuchlíková (MŽP)

K prvnímu návrhu EK na výjimku k DZES 8, který říkal, že se vyčlení 7 % neproduktivních ploch, které by se dále nemusely nijak rozdělovat podle různých typů, uvedla, že MŽP se k tomuto návrhu postavilo neutrálně. To znamená, že MŽP nehlasovalo pro, ani proti návrhu. K zeleným úhorům, které byly zavedeny v minulém roce a jsou dvouleté, uvedla, že předpokládá, že MZe oznámí platnost těchto závazků i v tomto roce. Praktický dopad této výjimky v rámci DZES 8 by pak nemusel být velký, a to také s ohledem na plánované hospodaření zemědělských subjektů, které si hospodaření plánují s dostatečným předstihem (ten kdo plánoval nektarodárné úhory má pravděpodobně hospodaření rozplánované i s těmito typy neproduktivních ploch). Proto MŽP nemělo důvod s tímto návrhem nesouhlasit. Následně ale přišel nový návrh výjimky v rámci DZES 8, ve kterém jsou neproduktivní plochy staženy pouze na 4 %, a dále by došlo i ke změně koeficientu meziplodin a současně je požadavek, aby se tento návrh uplatňoval i v rámci ekoplatby. Zde už MŽP v rámci připomínkování vyjádřilo nesouhlas s tímto návrhem. A to z důvodu, že minimálně v případě ekoplatby by mělo být nějaké odstupňování a nějaká přidaná hodnota. Dále by se vyčlenění neproduktivních ploch mělo pohybovat nad 4 %. O nějakých dalších detailech nastavení je možné diskutovat, ale tuto výjimku vnímá MŽP za zásadní omezení ekoplatbového modelu, co se týče neproduktivních ploch, a proto v této druhé fázi, týkající se výjimky pro ekoplatbu, vyjádřilo MŽP nesouhlas.

Jan Ulrich (ZS ČR)

Zmínil, že výjimka v rámci DZES 8, která se dle navržených indikátorů v rámci sledovacího systému týká biodiverzity, se navrhuje na jediný rok. Důvod navržené výjimky je, v návaznosti na nepříznivé situace v některých zemích ve vztahu k počasí, k neúrodě atd., opodstatněný. Ale všichni určitě dobře vědí, že v případě, kdy se mluví o biodiverzitě jako ukazateli, tak jeden jediný rok nehraje žádnou roli. Po celé dekády se u nás, ale i celoevropsky podporuje celá řada různých agroenvironmentálních a Agroenvironmentálně-klimatických opatření v rámci druhého pilíře. Utrácí se obrovské finanční prostředky v řádu miliard na tato opatření a při pohledu na některé sledované indikátory je v některých případech jejich dopad nevalný. A je potřeba říct, že tato opatření netvoří zemědělci, ale různí odborníci z environmentálních kruhů. Také proto jsou opatření v rámci agroenvironmentálních a Agroenvironmentálně-klimatických opatření vždy několikaletá, protože pokud chceme měnit parametry biodiverzity je třeba to dělat dlouhodobě. V případě jednoleté výjimky v rámci DZES 8 nehraje dopad tohoto rozhodnutí do oblasti biodiverzity žádnou roli. V tomto případě bychom měli být realisté. ZS ČR plně podporuje návrh, který předložilo MZe.

Václav Zámečník (Zelený kruh)

Uvedl, že v minulosti v rámci opatření Greening bylo nastavení na 5 % ploch v ekologickém zájmu (neprodukčních ploch) a o tomto opatření se už před lety prohlásilo, že nemělo pro krajinu nějaký zásadní efekt. Do teď byl DZES 8, který přinesl 7 % neprodukčních ploch, z toho pouze 3 % opravdu neprodukčních ploch, variantě 4 %. Nyní se bavíme o 4 % víceméně produkčních opatření a k tomu ještě o koeficientu 1 pro meziploidy. Z toho je patrné, že se jedná o skok dolů i oproti Greeningu, který byl označen jako neúčinný. Jsou zde zemědělské podniky, které se cíleně rozhodly jít do varianty 4 % neprodukčních ploch, konkrétně nektarodárný biopás, a to z hlediska podpory včelstev a stabilizace krajiny. Vznese dotaz, jakým způsobem výjimka uchopila tuto variantu 4 % neprodukčních ploch a podniků, které se rozhodly jít touto cestou.

Podotkl, že zde bylo zmíněno, že je celá řada environmentálních nástrojů. Bohužel, opatření v rámci druhého pilíře mají marginální efekt na biodiverzitu. A to jenom z toho důvodu, že např. biopásky byly aplikovány pouze na 4 tis. hektarech v rámci celé ČR v roce 2023. I přes to, že je tu celá řada vědeckých publikací, které dokládají jejich jednoznačný pozitivní efekt pro hmyz, pro opylovače, pro ptáky a drobnou zvěř. Při této výměře ale nemají sebemenší šanci cokoliv v krajině změnit. Takže nástroje tu jsou, ale nejsou patřičně čerpány. Otázkou tedy je, proč? Což je na nějakou delší debatu. Stejně tak je tu např. opatření na ochranu Čejky chocholaté, které je aplikované v rámci celé ČR také pouze

na 500 ha. Z logiky věci toto opatření také nemůže mít nějaký zásadní efekt. Dotázal se, jakým způsobem budou tato uvedená environmentální opatření ovlivněna výjimkou v rámci DZES 8, tak jak ji navrhuje MZe.

Václav Hlaváček (AK ČR)

Uvedl, že za AK ČR vítá návrh MZe, který je racionální.

Libor Ambrozek (Český svaz ochránců přírody dále jen „ČSOP“)

Za ČSOP uvedl, že cílem tohoto opatření měla být podpora biodiverzity, a ne podpora produkce, avšak o návrhu je rozhodnuto stran podpory EU. Je to tedy krok špatným směrem. Jak zde již uvedli zástupci AK ČR, tak pro ně by bylo samozřejmě nejlepší toho opatření úplně zrušit a žádné neproduktivní plochy nezakládat. Proto lze i v příštím roce očekávat, že tento návrh zazní znovu. Uvedl, že cestu ke zlepšení v oblasti zemědělství vidí spíše ve snižování zbytečné byrokracie, než v boji proti opatřením na ochranu biodiverzity. SZIF si podle něj v poslední době hraje na velkého bratra, který potřebuje vědět všechno o všem.

Bohumil Belada (IZPP)

K otázce ekoplátby uvedl, že zemědělci nikdy neposuzovali rozdíly mezi prémiovou a základní ekoplátbou. Zemědělci samozřejmě chtějí chránit životní prostředí, ale musí brát v potaz i ekonomiku podnikání. Pokud nějaké opatření něco nařizuje, tak je také potřeba, aby se to zemědělcům i nějak vrátilo tak, aby mohli zaplatit např. zaměstnance a ostatní náklady. Je potřeba brát v potaz, že pokud zemědělci dají nějakou plochu úplně mimo produkci, tak na ní není žádná produkce, ale jsou z ní náklady. Ať už jde o náklady na samotné založení, ale především jde o pachtovné, které je dnes neúměrně vysoké. A pak jde taky např. o daň z nemovitosti, která je od letošního roku dvojnásobná. Prémiová ekoplátba jako taková měla jedinou vadu, a to byla nízká sazba, která se teď ale zvedla. Toto by ji mohlo ztraktivnit a mohl by o ní být větší zájem. K otázce nektarodárných úhorů uvedl, že úhorů si každý může dělat kolik chce, to nikdo nezakazuje; jen není určeno minimální množství.

Pavel Povolný (EK – DG AGRI)

Uvedl, že dle jeho názoru připravované nařízení EK dává členskému státu možnost rozhodnutí, zda výjimku implementuje nebo ne. Předpokládá, že zemědělci budou mít možnost jít buď touto cestou výjimky, anebo pokračovat ve variantách ekoplátby, které již jsou v rámci SP SZP nastaveny.

Pokud tedy chtějí mít zemědělci nějakou určitou jistotu, tak mohou pokračovat v tom, co již běží od loňského roku. U prémiové ekoplátky by EK také zajímalo, jakou má MZe představu o jejím fungování. Došlo zde k velkému navýšení sazby a v programovém dokumentu je nastavena cílová hodnota zapojení min 12 tis. hektarů. Tato prémiová ekoplátka je postavena především na úhorech a krajinných prvcích, a ne na proteinových plodinách. Zde by tedy bylo dobré vědět, zda dojde k naplnění daných cílů. Dále se dotázal, zda v případě nové varianty základní ekoplátky bude stejná výše platby, nebo se bude revidovat.

Kateřina Bělinová (MZe – ředitelka odboru přímých plateb)

K dotazu, jak MZe přistoupí ke dvouletým závazkům u úhorů z roku 2023 uvedla, že z pohledu legislativy není jiná možnost, než v nich i nadále pokračovat. Byl zde vznesen dotaz, zda jsou nějaká data k úhorům, kolik jich bylo založeno v minulém roce atd. K tomu uvedla, že během minulého roku bylo vyčleněno přibližně 70 tis. ha zelených, dvouletých úhorů. MZe předpokládá, že žadatelé o dotaci by tuto kvótu měli dodržet tak, aby dvouletý závazek doběhl. Faktem je, že v případě, kdy se žadatel rozhodne v tomto závazku nepokračovat, tak opravdu bude sankcionován. Sankce směřuje pouze do kultury U a je násobena sazbou 1740 Kč. K požadavku na data u neprodukcčních ploch dále uvedla, že tato data již byla prezentována v rámci předchozího 4. zasedání MV SP SZP, statistiky za rok 2023 budou přílohou zápisu. Pokud se zemědělec rozhodl historicky vyčlenit ryze neprodukcční plochy, tak výjimka, jak je připravená ze strany EK, pokrývá obě varianty, tj. rozdělit si strukturu neprodukcčních ploch jakýmkoliv možným způsobem bez nějakého procentního omezení. Je potřeba pouze splnit minimální limit procenta celku neprodukcčních ploch. MZe je přesvědčeno, že i v případě, kdy by zemědělci šli cestou ryze neprodukcčních ploch, a jsou to především ti, kteří chtějí velmi pravděpodobně vstoupit do prémiové ekoplátky, tak nemají žádná omezení. Podmínky se pro ně nemění, a to ani v případě, že by výjimka byla přijata. K dotazu, zda MZe nějak upraví podmínky u prémiové ekoplátky zmínila, že MZe plánuje navýšit její sazbu (*v souladu se schváleným Strategickým plánem SZP ČR, pozn. Odbor přímých plateb*). Zde je plánována minimální částka přibližně 600 EUR/ha. Bude ale samozřejmě záležet na struktuře Jednotných žádostí. Zatím to ale jsou opravdu jen plánované odhady. Do samotných podmínek prémiové ekoplátky MZe nebude nijak zasahovat. To znamená, že výjimka v rámci DZES 8 by byla v podstatě nepřenositelná do prémiové ekoplátky. Požadavek na neprodukcční plochy v rámci prémiové ekoplátky je ještě výrazně přísnější. Je to celkem 7 % ryze neprodukcčních ploch s tím, že minimálně 2 % jsou nadstavbové specifické neprodukcční plochy. Jsou to liniové nektarodárné úhory, anebo ochranné pásy, které mají náročnější požadavky na směs minimálně tří plodin. Základní ekoplátka je nastavena jako průřezové schéma, kdy ke každé kultuře

je vázaná celá řada podmínek (např. vyčlenit ochranný pás podél vody, udržitelné hospodaření s organickou hmotou prostřednictvím Modelu OH, diverzifikace plodin), a proto zde MZe neplánuje nějakou změnu v rámci finančních plánů. Sazba by tak zůstala na 1740 Kč.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Uvedl, že ho mrzí některé zde uvedené komentáře, že opatření v rámci druhého pilíře nemají pozitivní dopad na biodiverzitu. Je pravdou, že některá nařízení environmentálně nedávají smysl, např. by bylo dobré iniciovat, v návaznosti na požadavek belgického předsednictví, jako podněty k diskusi plnění standardů DZES x ekologické zemědělství (např. DZES 6, tj. orba vs. ekologické zemědělství a neproduktivní plochy vs. ekologické zemědělství). Nedomnívá se, že jenom zemědělství je tím hlavním faktorem, který ovlivňuje např. populace ptáků atd. Jsou zde i další faktory, nejen hospodaření zemědělců v krajině.

Vyzval členy MV SP SZP k vyjádření názoru v rámci **hlasování** k návrhu MZe o výjimce DZES 8 a přenesení návrhu podmínek DZES 8 do ekoplátby. Proti návrhu MZe hlasoval zástupce Zeleného kruhu, zástupce MŽP, zástupce AOPK a zástupce ČSOP. Zbylí členové MV SP SZP hlasovali pro návrh MZe.

Vyjádření Zeleného kruhu k negativnímu hlasování zaslané e-mailem dne 15. 2. 2024:

Nesouhlasem vyjadřujeme faktický nesouhlas s neodůvodněným odkládáním ekologických ambic v oblasti ochrany biodiverzity a adaptace na dopady klimatické změny. Oslabení podmínek tzv. neproduktivních ploch v DZES 8 a v základní ekoplátbě považujeme za nekonceptní a politický krok, který skutečné problémy zemědělců nevyřeší. Ministerstvo předem ani na jednání nijak oslabení neospravedlnilo, nedodalo žádná data ani důvody. Opatřením bude významně snížen přínos základní ekoplátby na orné půdě. Oslabení také sníží motivaci vstupovat do prémiové ekoplátby, jelikož rozdíl v podmínkách bude nyní velmi výrazný, a dalších environmentálních opatření. Logika výjimky ze strany Evropské komise také nedává smysl - kvůli dopadům klimatických katastrof oddalujeme adaptaci na budoucí klimatické katastrofy a rezignujeme tím na skutečné řešení. Argumenty proti oslabení jsou shrnuty v otevřeném dopise ekologických organizací ministrům Výbornému a Hladíkovi ze 7. února 2024.

Závěr: Monitorovací výbor SP SZP **projednal a bere na vědomí** informace o změně Strategického plánu SZP – DZES 8 a ekoplátba.

BOD 4) DALŠÍ, ZÁVĚR

Pavel Sekáč (předseda MV)

Všem účastníkům zasedání poděkoval za účast na zasedání a za konstruktivní diskusi. MZe i nadále bude spolupracovat a vést debatu s MŽP, a to především na téma krajinných prvků, zvyšování biodiverzity, pozemkových úprav atd. Otvírá se poměrně zásadní debata, která se bude vést k nastavení politiky v rámci nového programového období. EK připravuje veřejné projednávání k další budoucnosti SZP, které má moderovat prof. em. Dr. Peter Strohschneider, kterého tým pověřila Ursula von der Leyen. Toto budou zásadní debaty pro evropské státy, které participují na SZP. MZe je také připraveno na další diskuse k nastavení ekoplateb, kdy je za MZe snaha o navyšování sazeb u ekoplateb. Je možné se ale bavit i o dalších návrzích, jak ekoplatby zatraktivnit. V nejbližší době proběhne jednání k navýšení rozpočtu u agrolesnických systémů, aby bylo možné podpořit více hektarů. MZe se také chce zaměřit na opatření, která jsou méně čerpaná např. zalesňování orné půdy a další.

Václav Hlaváček (AK ČR)

Upozornil na technickou chybu v rámci Aktivního zemědělce, kterou MZe udělalo v tabulce k přepočtu koeficientů k velkým dobytčím jednotkám (tj. VDJ), kde úplně chybí prasata a drůbež. Dle definice je za aktivního zemědělce považován každý podnikatel, který má jednu VDJ anebo jeden hektar. Poprosil MZe, aby toto bylo opraveno.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Poděkoval za připomínku pana Hlaváčka. MZe o této chybě již ví a pracuje se na její nápravě.

Kateřina Urbánková (PRO-BIO)

Uvedla, že byrokratická složitost SZP je velká a toto by si zasloužilo velkou revizi a zjednodušení podmínek SP SZP. Tento podnět je směřován nejen na MZe, ale i na EK. Dále uvedla, že je ráda, že MZe vnímá důležitost ekologického zemědělství. Ale i v rámci ekologického zemědělství by mělo dojít k nějakým úpravám a zjednodušení. Pro zemědělce je byrokratická zátěž opravdu enormní. Došlo to až do takové fáze, kdy už zemědělci ani nechtějí dělat generační obměnu a své farmy radši někomu prodají. A to je velká škoda.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Problematikou velké administrativní zátěže se MZe aktivně zabývá.

Zdeněk Štěpánek (AK ČR)

Přidal se k podnětu pana Václava Hlaváčka k opravě koeficientů u Aktivního zemědělce.

Bohumil Belada (IZPP)

K investičním dotacím zmínil, že je rád, že jsou přesně známy harmonogramy kol k příjmu žádostí o dotaci. To je pro žadatele o dotaci velmi dobře. S tím ale souvisí i potřeba zveřejnění Pravidel pro žadatele co možná nejdříve tak, aby žadatelé mohli být co možná nejlépe připraveni k podávání žádosti o dotaci.

Pavel Sekáč (předseda MV)

K pravidlům pro dotace uvedl, že i zde MZe již má nějaké termíny, do kdy by měla být Pravidla pro žadatele zveřejněna.

Pavel Povolný (EK – DG AGRI)

Požádal MZe, aby co možná nejdříve připravilo pracovní dokument k modifikaci DZES 5 tak, aby ho EK měla co nejdříve k dispozici pro neoficiální konzultace, aby se následně mohla zahájit jednání o změně SP SZP.

Pavel Sekáč (předseda MV)

Zmínil, že jednal s generálním ředitelem DG AGRI Wolfgangem Burtscherem na jednání AGRI-Rady, kde spolu debatovali ohledně zjednodušení modifikací SP SZP. V rámci debaty ke zjednodušení a snížení byrokratické zátěže je tu i prosba na EK, aby se toto řešilo i v rámci zdlouhavého procesu úprav SP SZP. Poprosil Pavla Povolného, aby toto EK tlumočil.

ZÁVĚRY Z 5. ZASEDÁNÍ MV SP SZP 2023–2027

Monitorovací výbor SP SZP 2023–2027 projednal a bere na vědomí:

- 1) informace o změně Strategického plánu SZP – DZES 5
- 2) informace o změně Strategického plánu SZP – DZES 8 a ekoplatba

V Praze dne: 4. 3. 2024

Ing. Pavel Sekáč, Ph.D.

předseda MV SP SZP 2023–2027

v z. Ing. Josef Tabery, v. r.

místopředseda MV SP SZP 2023–2027

Příloha 1: Statistiky podpor za rok 2023

Rok 2023 – deklarované neprodukční plochy

Neprodukční plocha	počet žadatelů	výměra (ha)
Meziplodiny	2914	123 403,09
Dusík vázající plodiny	4882	112 958,12
Zelený úhor - ekoplatba	11071	69897,07
Nektarodárný úhor - ekoplatba	2952	19742,9
Ochranný pás podél vodního toku základní	2044	2654,49
Ochranný pás (podél hranice DPB - souvrať)	910	2017,61
Úhor s porostem – DZES 8	415	1840,66
Ochranný pás pro účely oddělení plodin (DZES7B)	156	1024,56
Meziplodiny založené podsevem do porostu hlavní plodiny	36	900,58
Ochranný pás plnicí protierozní funkce (DZES 5)	92	488,58
Neprodukční plocha - biopás	66	458,55
Krajinný prvek - mez	494	253,03
Druhově bohaté pokrytí orné půdy	8	247,1
Krajinný prvek - skupina dřevin	616	191,24
Ochranný pás podél vodního toku prémiový	42	53,91
Hnízdiště čejky chocholaté	13	40,51
Krajinný prvek - mokřad	13	35,96
Krajinný prvek - stromořadí	37	11,17

Krajinný prvek - terasa	8	7,26
Krajinný prvek - travnatá údolnice	18	6,08
Krajinný prvek - solitérní dřevina	202	5,56
Krajinný prvek - skalka	1	4,31
Ochranný pás - ozeleněný kolejový řádek	13	2,68
Ochranný pás - krajinný prvek	6	2,15
Krajinný prvek - příkop	2	0,38
Celkem		336 247,55

Příloha 2: Prezenční listina – k 5. zasedání Monitorovacího výboru SP SZP 2023–2027

Datum a čas: 9. 2. 2023 od 10:30 hod., online přes MS Teams

ČLENOVÉ, NÁHRADNÍCI, POVĚŘENÉ OSOBY S HLASOVACÍM PRÁVEM			
1	Adamcová Kateřina, Ing.	SZIF	členka
2	Ambrozek Libor, RNDr.	ČSOP	člen
3	Belada Bohumil, Ing.	IZPP	náhradník člena
4	Brož David, Ing.	SMA ČR	člen
5	Bučilová Radka, Ing.	MPO	členka
6	Čámská Klára, Ing., Ph.D.	AOPK	zástupkyně člena
7	Čiernik Marian, Ing.	MZe	člen
8	Fuková Lucie, Mgr.	ÚV – Rada vlády pro rovnost žen a mužů	členka
9	Gebhart Michal. Mgr., MBA	SPÚ	člen
10	Hlaváček Václav, Ing., CSc.	AK ČR	člen
11	Jirovský Miloš, Ing.	SZIF	náhradník člena
12	Knesl Karel	SMO ČR	náhradník člena
13	Libichová Věra, PaedDr.	SPOV ČR	náhradnice členky
14	Ludvík Martin, Ing.	OUČR/ ZUČM	člen
15	Makovský Josef, Ing., Ph.D.	MZe	náhradník člena
16	Menclová Karolína, Ing.	ČMSZP	zástupkyně členky
17	Němec Jiří, Ing.	Asociace krajů ČR	člen

18	Nováková Petra, Ing.	MF ČR	členka
19	Pivoňka Jan, Ing., Ph.D.	PK ČR	člen
20	Rexa Martin	Zelený kruh	člen
21	Routová Hana, Ing.	MZe	náhradnice členky
22	Sekáč Pavel, Ing., Ph.D.	MZe	člen
23	Schönherrová Eva	ČBK	členka
24	Smrž Martin, Ing.	MZe	pověřen hlasovacím právem
25	Staněk Jan	ASZ ČR	zástupce člena
26	Stuchlíková Linda, Ing.	MŽP	členka
27	Šebek Jaroslav, Ing., Mgr.	ASZ ČR	člen
28	Šír Jiří, Ing.	PK ČR	pověřen hlasovacím právem
29	Štěpánek Petr	Senát PČR	zástupce člena
30	Štěpánek Zdeněk, Ing.	AK ČR	člen
31	Ulrich Jan, Ing.	ZS ČR	člen
32	Urbánková Kateřina, Bc.	PRO-BIO	členka
33	Veselá Ladislava, Mgr.	MPSV	náhradnice členky
HOSTÉ			
1	Bělinová Kateřina, Ing.	MZe	host
2	Bohdan Osoha, Ing.	MZe	host
3	Dvořáková Zuzana, Ing.	MZe	host
4	Haluzová Jana, Ing.	MZe	host
5	Chaloupková Markéta, Ing.	MZe	host
6	Kadziolková Lucie, Ing.	MZe	host

7	Knittlová Adéla, Ing.	MZe	host
8	Kozáková Markéta, Mgr.	MZe	host
9	Kubů Alena, Ing.	MZe	host
10	Kuna David, Ing.	MZe	host
11	Matějčík Marek, Ing.	MZe	host
12	Němec Stanislav, Ing.	MZe	host
13	Perglerová Marie, Ing.	MZe	host
14	Polišenská Anna, Ing	MZe	host
15	Povolný Pavel	DG-AGRI	host
16	Středová Jitka, Ing.	MZe	host
17	Šemberová Zuzana, Ing.	MZe	host
18	Tabery Josef, Ing.	MZe	host
19	Tabery Petra, Ing.	MZe	host
20	Trejbalová Anežka, Ing.	MZe	host
21	Typoltová Lenka, Ing.	MZe	host
22	Valenčíková Marina	DG-AGRI	host
23	Volf Martin, Ing.	AK ČR	host – náhradník člena
24	Zámečník Václav, Ing.	Zelený kruh	host – náhradník člena